

Sygn. akt I CSK 680/17

POSTANOWIENIE

Dnia 8 marca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z wniosku B.P.
przy uczestnictwie A.G.
o stwierdzenie nabycia spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 8 marca 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika
od postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 27 kwietnia 2017 r., sygn. akt V Ca/15,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Uczestnik A.G. wniósł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w W. z dnia 27 kwietnia 2017 r. oddalającego jego apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w W. z dnia 4 grudnia 2014 r. Sąd pierwszej instancji stwierdził, że spadek po M G., zmarłej 5 grudnia 2013 r. w W. na podstawie testamentu notarialnego sporządzonego w dniu 28 lutego 2013 r. nabył w całości wnioskodawca B.P, urodzony 11 sierpnia 1958 r.

Sądy obu instancji ustaliły, że w dniu 28 lutego 2013 r. spadkodawczyni M.G. sporządziła przed notariuszem testament, w którym jedynym spadkobiercą uczyniła

B.P. oraz wydziedziczyła swojego syna A.G., gdyż uporczywie nie dopełniał względem niej obowiązków rodzinnych - od ponad pięciu lat nie interesował się jej życiem, zdrowiem, chorobą. Sąd pierwszej instancji przeprowadził dowód z opinii biegłego psychiatry. Ze względu na niestanowczy charakter wniosków biegłego, Sąd drugiej instancji powtórzył ten dowód, powołując innego biegłego psychiatrę i na tej podstawie ocenił, że brak jest podstaw do rozpoznania zaburzeń psychicznych u testatorki, które w dniu sporządzenia testamentu mogłyby uniemożliwić jej podjęcie świadomej decyzji i wyrażenie woli.

Od postanowienia Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wniósł uczestnik A.G., zaskarżając je w całości. W skardze zarzucił naruszenie art. 13 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka w zw. z art. 398³ § 3 k.p.c., art. 217 k.p.c., art. 227 k.p.c., art. 278 k.p.c., art. 232 zd. 2 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. i art. 286 k.p.c., art. 670 k.p.c., art. 945 § 1 pkt 1 k.p.c. We wnioskach domagał się uchylenia postanowień Sądów obu instancji oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, służy ochronie interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, umożliwia także uchylenie orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych. Nie będąc ogólnie dostępnym środkiem zaskarżenia orzeczeń umożliwiającym rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej, poddawana jest wstępnej ocenie w ramach tzw. przedsądu, ustanowionej w art. 398⁹ k.p.c., mającej za cel zbadanie, czy spełnia przesłanki przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania.

Skarżący uzasadnił potrzebę rozpatrzenia jego skargi wystąpieniem przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Zdaniem skarżącego w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, które ujął w formie dwóch pytań. Po pierwsze, „czy wobec prawa strony do skutecznego odwołania wynikającego z art. 13 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka dopuszczalna jest sytuacja, w której sąd drugiej instancji dopuszcza dowód z opinii innego biegłego”; po drugie,

„czy w sytuacji, gdy dana okoliczność istotna dla rozstrzygnięcia może być stwierdzona opiniami biegłych różnych specjalności dopuszczalne jest oddalenie wniosku z opinii biegłego innej specjalności, gdy pierwsza opinia jest dla strony niekorzystna”.

Powołanie przesłanki objętej art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymagało przedstawienia dostrzeżonego zagadnienia prawnego z powołaniem konkretnych przepisów prawa, wykazania, że jest istotne, nowe, poważne i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie sądowym, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia sprawy skarżącego, ale także innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepubl.; z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, niepubl.; z dnia 26 czerwca 2008 r. niepubl.; z dnia 26 stycznia 2012 r., I PK 124/11, niepubl.).

Przedstawione przez skarżącego pytania pozbawione są cech zezwalających na uznanie, że dotyczą zagadnień prawnych istotnych w przyjętym rozumieniu. Skarżący nie przedstawił żadnych argumentów przemawiających za koniecznością podjęcia tej problematyki przez Sąd Najwyższy. Prowadzenie postępowania dowodowego w drugiej instancji, nawet w znacznym zakresie, i dokonanie na jego podstawie samodzielnych ustaleń, nie prowadzi do naruszenia prawa do zaskarżenia orzeczeń wydanych w pierwszej instancji, jak również dwuinstancyjnego modelu postępowania sądowego (por. orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 17 stycznia 1970 r., nr 2689/65, Delcourt przeciwko Belgii, i z dnia 12 stycznia 2010 r., nr 33539/02, Bąkowska przeciwko Polsce; wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 marca 2003 r., Sk 8/02, OTK-A 2003, Nr 3, poz. 20 i postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 9 listopada 2010 r., Ts 49/10, OTK-B 2011, Nr 1, poz. 90 i z dnia 6 października 2015 r., Ts 52/14, OTK-B 2015, Nr 5, poz. 446; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2017 r. I CZ 90/17, nie publ.; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2017 r., IV CZ 10/17, nie publ.). W obowiązującym modelu apelacji pełnej rola sądu drugiej instancji nie ogranicza się jedynie do samego aktu kontroli zaskarżonego rozstrzygnięcia, ale obejmuje także powinność merytorycznego rozpoznania sprawy na podstawie własnych ustaleń faktycznych, poczynionych na bazie materiału zebranego w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji oraz w

postępowaniu apelacyjnym. Celem postępowania apelacyjnego jest bowiem ponowne i wszechstronne merytoryczne rozpoznanie sprawy. W postępowaniu kasacyjnym nie jest zaś dopuszczalne kwestionowanie samej oceny dowodów i poczynionych w sprawie ustaleń (art. 398³ § 3 k.p.c.). Ocena wiarygodności opinii sporządzonej przez biegłego należy do sądu rozpoznającego sprawę i nie mieści się w ramach kognicji Sądu Najwyższego w postępowaniu kasacyjnym (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 lutego 2014 r., V CSK 125/13, nie publ.). Możliwe jest jedynie poddanie kontroli kasacyjnej formalnej prawidłowości wykonania obowiązków nałożonych w tym zakresie na sąd drugiej instancji (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2017 r., I CSK 214/17, nie publ.), co w okolicznościach sprawy nie budzi wątpliwości.

Drugie zagadnienie dotyczy możliwości poszukiwania przez uczestnika dalszych środków dowodowych mających na celu podważenie niekorzystnego wyniku wcześniej przeprowadzonych. I w tym zakresie ukształtowany jest pogląd, że – zwłaszcza w postępowaniu odwoławczym, ze względu na ograniczenie przewidziane w art. 381 k.p.c., składanie wniosków dowodowych dopiero wówczas, kiedy dotychczasowe nie dały rezultatu oczekiwanego przez wnioskującego, a jednocześnie nie wykazują wadliwości uzasadniającej ich podważenie, nie pociąga za sobą obowiązku uwzględnienia takiego wniosku przez sąd.

Podstawy przedsądu wskazane przez skarżącego nie uzasadniają więc przyjęcia jego skargi do rozpoznania. Okoliczności sprawy nie wskazują też, aby zachodziły inne podstawy do podjęcia takiej decyzji, przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej uczestnika do rozpatrzenia.

aj

a.ł